

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 593/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen näyttelypalkkiomallin laajentamisesta ammattimaisesti toimiviin ei-kaupallisiin gallerioihin ja näyttelytiloihin

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mari Holopaisen /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 593/2022 vp:

Aikooko hallitus edistää näyttelypalkkiomallin laajentamista ammattimaisesti toimiviin ei-kaupallisiin gallerioihin ja näyttelytiloihin opetus- ja kulttuuriministeriön loppuraportin mukaisesti?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteutti taidenäyttelyiden sopimus- ja korvauskäytäntöjä selvittäneen työryhmän (OKM 2016:4) esitysten pohjalta kolmivuotisen näyttelypalkkiokokeilun vuosina 2017-2019 ja kokeilusta tehtiin eduskunnan sivistysvaliokunnan edellyttämä (SiVL 17/2017 vp) vaikuttavuusarviointi.

Kokeilu rahoitettiin momentilta 29.80.52. visuaalisen taiteen kehittämiseen varatuista määrärahoista ja siihen käytettiin yhteensä 660 000 euroa vuosina 2107-2019. Arviointiraportissa (#Taidemaksaa: Taiteilijoiden näyttelypalkkiokokeilun arviointi, opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2020:19) esitettyjen kolmen vaihtoehtolaskelman mukaan näyttelypalkkiomallin vakiinnuttaminen edellyttäisi 675 000 - 1 300 000 euron suuruista määrärahaa vuodessa. Tarvittavan määrärahan määrä riippuisi siitä, kuinka laajasti museot määrärahaa jatkossa hakevat ja millaiseksi näyttelypalkkiomalli muodostuu.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti vuonna 2020 työryhmän laatimaan ehdotuksen näyttelypalkkiomalliksi. Vuonna 2021 julkaistun työryhmän loppuraportin mukaan järjestelmän toimeenpano edellyttää lisärahoitusta ja museoiden kautta maksettavien näyttelypalkkioiden lisäksi Taiteen edistämiskeskus ottaisi visuaalisten alojen (sis. muotoilu) toiminta-avustuksissa huomioon yhteisön mahdollisuuden maksaa näyttelypalkkioita taiteilijoille. Rahoitustarve käsiteltäisiin osana normaalia toiminta-avustuskäsittelyä ja osana Taiken talousarviovalmistelua. Kyseisen mallin toimeenpanon käyttöönotto edellyttää lisärahoitusta Taiken avustuspäärähoihin.

Eduskunnan sivistysvaliokunta totesi valtion vuoden 2021 talousarvion käsittelyn yhteydessä lausunnossaan SiVL 11/2020 vp— HE 146/2020 vp, että valiokunta kannattaa näyttelypalkkiokokeilun vakinaistamista ja samassa yhteydessä kirjaamassaan lausumassa esitti, että eduskunta edellyttäisi hallituksen ryhtyvän toimenpiteisiin kuvataiteilijoiden näyttelypalkkiojärjestelmän pysyvän mallin valmistelemiseksi siten, että se on otettavissa käyttöön vuoden 2022 alusta lukien.

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta kirjasi mietintöönsä (VaVM 33/2021 vp) olevansa tyytyväinen, että talousarvioesitykseen sisältyy 1 milj. euron määräraha näyttelypalkkiomallin vakiinnuttamiseen. Kyseessä on korvaus, joka maksetaan taiteilijalle museonäyttelyä varten tehdystä

työstä. Saatujen kokemusten mukaan mallin on arvioitu parantaneen taiteilijan taloudellista asemaa ja helpottaneen sopimusten laatimista. Valiokunta pitää tärkeänä, että näyttelypalkkiomallin jatkorahoitus turvataan ja että mallin toimivuutta, vaikutuksia ja kehittämistarpeita seurataan ja arvioidaan.

Vuoden 2022 talousarviossa oli ensimmäistä kertaa osoitettuna 1 000 000 euroa näyttelypalkkiomallin vakiinnuttamiseen ja enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen näyttelypalkkiomallin toimeenpanon tehtäviin. Määräraha on osoitettu Museoviraston jaettavaksi ja tuki on suunnattu päätoimisesti ja ammatillisesti hoidetuille kunnan, yhdistyksen, säätiön ja julkisoikeudellisen laitoksen museoille.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnön mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö pyrkii turvaamaan näyttelypalkkiomallin jatkorahoituksen ja edelleen seuraa ja arvioi mallin vaikutuksia ja kehittämistarpeita. Avustukset museoille kuvataiteilijoiden näyttelypalkkioihin on ollut haettavissa Museovirastosta 3.5.-14.6.2022 sekä 19.9.-31.10.2022. Käytäntö ei ole vakiintunut vaan mallin toimivuutta vielä arvioidaan. Opetus- ja kulttuuriministeriö toimii yhteistyössä Museoviraston, Taiteen edistämiskeskuksen ja Suomen Taiteilijaseuran kanssa ja ratkaisua etsitään näyttelypalkkiomallin laajentamiseksi myös muulle voittoa tavoittelemattomalle ammatillisesti ylläpidetylle näyttelytoiminnalle, kuten ei-kaupallisiin gallerioihin ja näyttelytiloihin.

Helsingissä 9.12.2022

Tiede- ja kulttuuriministeri Petri Honkonen

VN/31509/2022-OKM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Honkonen Petri 91276041D

2022-12-09